

Het jaar 2000 een halve eeuw geleden.

Sjoerd Rienstra (TUE)

Toen mijn vader een halve eeuw geleden 24 was, en zich op de hoogte wenste te houden van de ontwikkelingen in de Wereld, besloot hij zich te abonneren op het populair-wetenschappelijke maandblad "Wereld" dat daarin voorzag. En omdat het leven nog niet zo snel was en de eisen des tijds nog niet modegevoelig waren, kon dit blad populair zijn en toch rustig en serieus. Het is daardoor nog steeds leesbaar en interessant gebleven.

Een heel decennium gebonden jaargangen zijn met iedere verhuizing meegegaan, en iedere volgende generatie kon weer smullen van de interessante en inspirerende artikelen. Grappig genoeg veranderde de waarde van de artikelen langzamerhand: van een collectie nieuwtjes en commentaar op ontwikkelingen tot een bron van historische uitzichtjes op de maatschappij en bijbehorende denkwereld van 50 jaar geleden.

Een zo'n artikel, uit juli 1950, is dit jaar erg interessant, omdat het een vooruitblik was op het jaar 2000, gebaseerd op scherpe observaties van wat er al was of in de pijplijn zat. Stel je voor, wat een durf om prognoses van een halve eeuw vooruit te maken en die nog op te schrijven ook! Maar we mogen blij zijn dat deze auteur, Waldemar Kaempffert, het gedaan heeft, want het geeft ons een verrukkelijk frisse blik op onze tijd, en leert ons bovendien een beetje hoe je ook weer huidige ontwikkelingen zou kunnen duiden, bijvoorbeeld naar 2050, of zelfs 2100.

We gaan hier niet de opvallende dingen becommentariëren, het is leuker die zelf te ontdekken. Maar een ding moeten we noemen. Het getuigt enerzijds van goed inzicht dat de computer een redelijk belangrijke rol wordt toegedacht als "... een soort kruising van een rekenmachine en een waarzegger." Maar dan is het anderszijds verbazend dat dit inzicht blijft steken bij het maken van weervoorspellingen.

DE WERELD over vijftig jaar

Wat de tweede helft van de 20e eeuw aan wetenschappelijke en technische wonderen in petto heeft

WALDEMAR KAEMPFERT

Populair wetenschappelijk maandblad WERELD, Juli 1950 p.872-880

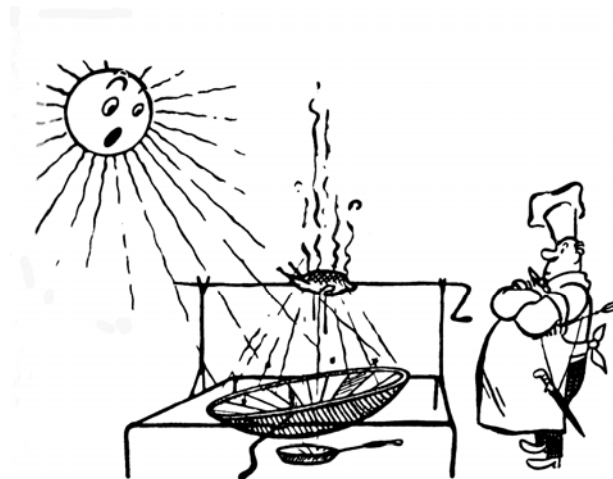
HOE zal de wereld er in het jaar 2000 uitzien? Om dat te weten, behoeft u eigenlijk alleen maar de wereld van tegenwoordig nauwkeurig gade te slaan. De eerste helft van deze eeuw heeft zoveel uitvindingen en ontdekkingen gebracht, dat de mens er de komende vijftig jaar de handen mee vol zal hebben, van al die nieuwigheden een beter en doelmatiger gebruik te maken. Waarheen de wetenschappelijke en technische ontwikkeling zal voeren, is niet moeilijk te voorspellen. Als men zich in zijn voorspellingen baseert op de onderzoeken, die thans in de laboratoria over de gehele wereld worden gedaan, kan men de plank niet ver mislaan. De enige mogelijkheid, dat aan de verwachtingen niet zal worden voldaan, is dat

de vooruitgang wordt tegengehouden om economische redenen, uit sleur en behoudzucht of vanwege het trage aanpassingsvermogen van de wetgever en de gehele maatschappij.

Als u wilt weten, hoe de wereld er in het jaar 2000 zal uitzien, doet u er het best aan, kennis te maken met de familie Jansen, die woont in Flevodam, een betrekkelijk kleine stad van 100.000 zielen in het Nederland van de toekomst. Parken, grasvelden en sportterreinen liggen zowel rondom de vrijstaande huizen als rondom de grote flats. Een vliegveld vormt het centrum van de stad. Er omheen staan fabrieken, kantoren en hotels en daaromheen liggen in concentrische cirkels de buitenwijken. Flevodam is kraakhelder en heerlijk rustig. Het is de inwoners verboden ruwe steenkool te verbranden en de lucht te verontreinigen met rook en roet. In de particuliere huizen gebruikt men electriciteit om de wanden te verwarmen en te koken. De fabrieken maken voor de aandrijving der machines gebruik van gas, dat wordt gewonnen in mijnen voor ondergrondse vergassing. De afvalproducten uit die mijnen worden aan de chemische industrieën verkocht en het gas zelf wordt met pijpleidingen naar de verschillende gemeenten gevoerd.

De verkeerswegen, die in Flevodam samenkomen, zijn ongeveer gelijk aan die van 1950, maar zij zijn zowel breder als rechter. In sommige oudere steden, die vanwege de geweldige bedragen, welke in gebouwen en andere onroerende goederen zijn belegd, moeilijk kunnen worden veranderd, hebben de verkeerswegen een dubbel dek. Het bovenste dek is bestemd voor snelverkeer, het onderste ziet er met zijn helder verlichte winkels uit als de straten uit 1950, de begane grond onder de beide dekken ten slotte in gereserveerd voor vrachtauto's.

Flevodam wordt verlicht door elektrische "zonnen", die zijn opgehangen aan de armen van zestig meter hoge stalen torens. In de straten vindt u dezelfde verlichting in verschillende kleuren, die u omstreeks het midden van de 20e eeuw al in de winkelwijken aantrof. Maar thans, in 2000, wordt het licht opgewekt, zoals dat in de zon gebeurt. Atomen, die met electronen en andere uiterst kleine projectielen worden gebombardeerd, krijgen een elektrische lading en gaan daardoor gloeien.

Vis bakken met zonne-energie

De krachtinstallaties van Flevodam worden niet aangedreven door atoom-energie, zoals u wellicht verwacht. Reeds in 1950 was het bekend, dat krachtinstallatie met atoom-energie groter, veel duurder en daardoor minder efficiënt zou zijn dan een installatie, waarbij gebruik wordt gemaakt van brandstof. In Canada, Zuid-Amerika, het Verre Oosten en Noord-Europa kan atoom-energie een redder uit de nood zijn, maar ook daar wordt toch bij voorkeur gebruik gemaakt van de zonnestralen, die in de tropische zones zelfs de enige bron van energie vormen. Overigens is het even ondoenlijk een machine dadelijk door atoomkracht aan te drijven als het dat in 1950 was. Men kan slechts gebruik maken van de warmte, die wordt opgewekt, als uranium in plutonium wordt omgezet. Met deze warmte worden machines aangedreven en die machines drijven op hun beurt weer elektrische generatoren aan. Omdat uranium schaars is, wordt daarbij vooral thorium gebruikt.

Zonnemachines

Omdat een krachtinstallatie voor het opwekken van energie uit uranium of thorium geweldige kapitalen vereiste, begon men reeds na de tweede wereldoorlog met een onderzoek naar de mogelijkheden om gebruik te maken van de zonne-energie. De kracht van de zonnestrallen, die dagelijks op één hectare van het aard-oppervlak vallen, bedraagt 1250 pk. Dat is de moeite waard, vandaar dat in de tweede helft van de 20e eeuw de "zonnemachine" haar intrede heeft gedaan. Omdat zo'n machine de zonnestrallen over een vrij grote uitgestrektheid moet opvangen, wordt zij in het jaar 2000 slechts aangetroffen in streken, waar de grond goedkoop is. Zij worden vooral gevonden in dorre gebieden, die door de energie van de zon weer tot bloei zijn gebracht, en in tropische landen, waar zich gewoonlijk geen olie of steenkool in de bodem bevindt. Ook elders in niet al te dicht bevolkte streken wordt van de zonnewarmte gebruik gemaakt voor de verwarming van huizen en het bereiden van spijzen in de keuken. De eerste goede, met atoom-energie gedreven oceaanschepen begonnen te varen in 1970, nadat er vele kostbare en geheime proefnemingen waren gedaan. Van buiten zien die schepen er niet veel anders uit dan de Nieuw-Amsterdam of de Queen Mary van vroeger, maar zij beschikken over veel meer ruimte voor passagiers en vracht, omdat zij niet meer, zoals destijds, 12.000 ton brandstof behoeven mee te voeren.

De gasturbines in de krachtinstallaties en in de oceaanschepen werden mogelijk gemaakt door ontdekkingen op het gebied van de metallurgie, die tevens een omwenteling veroorzaakten in de machinebouw en de architectuur. Staal wordt nog slechts gebruikt voor snijgereedschappen en zeer grote machines; voor andere doeleinden is het door de lichte metalen verdrongen. Er werden methoden gevonden om de structuur van een metaal te veranderen, zodat het buitengewoon sterk kan worden gemaakt in een bepaalde richting en zwakker in de andere richtingen. Het resultaat is, dat het geraamte van een fabriek, een flat of een kantoorgebouw er uitziet als een soort traliewerk.

Door deze structuurveranderingen en dank zij de plastics en andere synthetische stoffen leveren de huizen van het jaar 2000 een geheel andere aanblik dan die van 1950. De familie Jansen, waarmee u kennis maakte, woont in Flevodam in een huis met wanden van lichtmetaal, die slechts tien centimeter dik zijn. Een isolerende laag van drie tot vier centimeter dikte vormt het binnenste van zo'n wand; zij is aan beide zijden afgeschermd door een metalen laag van ruim drie centimeter.

Het huis van de Jansens is niet "prefabricated", hoewel de delen er van in massa-productie zijn vervaardigd. Het metaal en de platen van plastic en poreuze klei (klei, die er dus uitziet als een soort versteende spons) zijn ter plaatse op maat gesneden. Middenin het huis, dat acht kamers telt, bevindt zich een ruimte voor de luchtverversingsinstallatie, warmwater-reservoirs, electrischeschakelborden en dergelijke. Daaromheen is het huis opgetrokken. Sommige gedeelten er van, de vloeren bij voorbeeld, bestaan uit gegoten plastic. In het jaar 2000 doet hout, steen of marmer geen dienst meer, omdat het te duur is.

Mijnheer Jansen heeft het niet rijk en woont daarom in een goedkoop huis. Hoewel het goed bestand is tegen regen en wind, zal het niet langer dan vijftig jaar meegaan. In 2000 ziet niemand er nog heil in een huis te bouwen, dat een eeuw of meer meegaat.

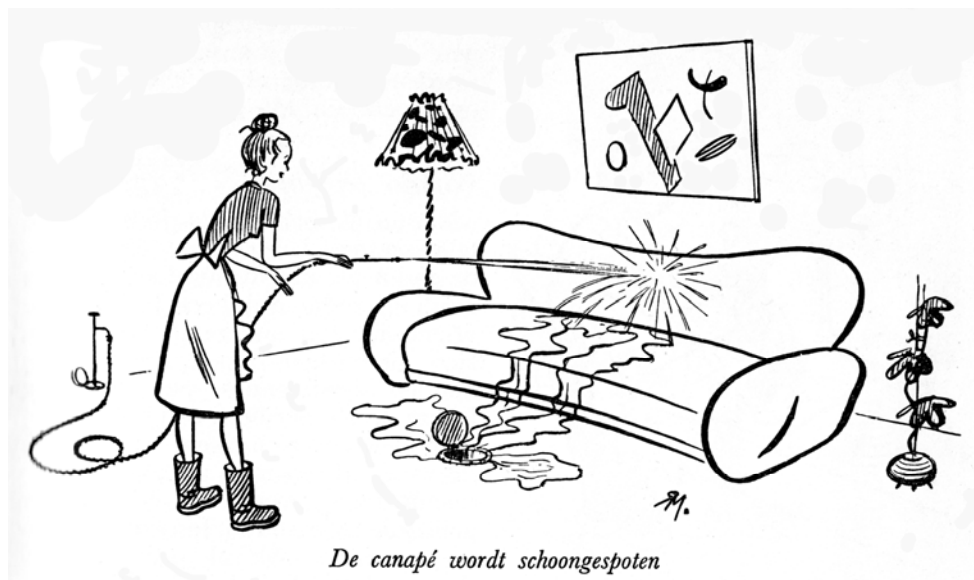
Het is alles synthetisch wat de klok slaat

Als mijnheer Jansen 's morgens zijn toilet maakt, gebruikt hij een ontharingsmiddel voor zijn gezicht. Zeep en scheermes hebben afgedaan. In één minuut tijds smeert hij die crème over zijn wangen, haalt haar er weer af en wast zijn gezicht met gewoon water.

Het scheerapparaat is overbodig geworden

Overigens is het bij Jansen thuis niet zo sterk gemechaniseerd als u misschien denkt. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de geweldige vorderingen sinds 1950 van de synthetische industrie. Een machine, die de vaat doet, zult u er bij voorbeeld tevergeefs zoeken; als de borden namelijk één keer zijn gebruikt, worden ze weggegooid of eigenlijk opgelost in oververhit water en zo de gootsteen in gespoeld. Deze borden, die voor een appel en een ei zijn te verkrijgen, lossen op bij een temperatuur van 250 graden Fahrenheit, zodat mevrouw Jansen niet bang hoeft te zijn voor haar tafelkleed, als zij er de kokend hete soep in schept. Zij zijn gemaakt van zeer goedkoop materiaal, zoals kaf, vruchtenpitten, sojabonen, uitgeperst suikerriet, stro en houtpulp.

De canapé wordt schoongespoten

Als mevrouw Jansen de kamers een grote beurt geeft, zet zij er de brandslang op. Waarom ook niet? De meubelen, de bekleding er van, het haardkleedje, de gordijnen, de vloeren, waarop geen krassen kunnen voorkomen, dit alles bestaat uit plastic, dat tegen water bestand is. Wanneer het water is verdwenen in een gat, dat zich middenin de kamer bevindt en met een keurige stop kan worden gesloten, wordt de warme luchtstroom aangezet, die alles in een ogenblik droogt. Een zuiverend middel, dat aan het water was toegevoegd, heeft al het vuil, dat aan meubelen en vloer kleefde, losgeweekt.

Het tafelkleed en de servetten bestaan uit geweven papierdraad en zijn niet van linnen te onderscheiden. Zijn ze vuil, dan verdwijnen ze in de verbrandingsoven. De beddelakens zijn van deugdlijker makelij, maar om ze schoon te maken, heeft mevrouw Jansen niets anders te doen dan ze met een waterstraal af te spuiten.

Koken is nog slechts een kunst voor ouderwetse mensen, die het leuk vinden een kip te braden of een lamsbout te roosteren. In de winkels zijn allerlei soorten diepvries-vlees te krijgen, zodat de huisvrouw zich niet druk hoeft te maken. Zelfs soep en melk zijn in bevroren toestand verkrijgbaar.

Door de uitbreiding van de diepvries-industrie en de veranderde smaak van het publiek is het noodzakelijk geworden, dat elke huisvrouw beschikt over het "electronenfornuis", dat in de tweede wereldoorlog werd uitgevonden. Mevrouw Jansen heeft er natuurlijk ook een. Daarmee ontdooit zij een halfgebakken en daarna bevroren biefstuk in acht seconden; nog eens twee minuten en het vlees kan dampend en wel worden opgedaan. Zij heeft nauwelijks een half uur nodig voor het toebereiden van wat de Flevodammers "een heel diner" noemen.

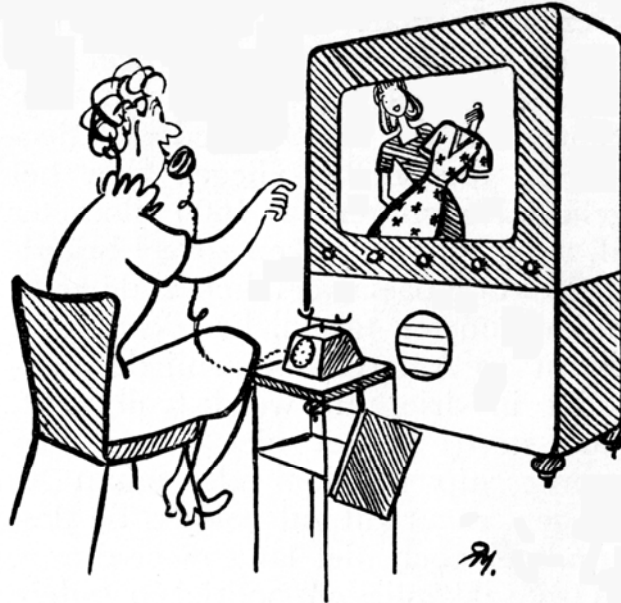

De vaten worden niet meer afgewassen, maar weggespoeld

Sommige spijzen, die bij de familie Jansen op tafel komen, zou men - overigens minder juist - als synthetisch kunnen beschouwen. In het midden van de 20e eeuw voorspelden de statistici, dat de mensheid de hongersdood zou sterven, omdat de bevolking van de wereld sterker toenam dan de voedingsmiddelen. Maar in het jaar 2000 is die voorspelling door de feiten weerlegd. Met gebruikmaking van ontdekkingen, die eigenlijk al uit het eerste kwart van de 20e eeuw stammen, is men er in geslaagd het spook van de honger te verjagen. Uit zaagsel en houtpulp maakt men nu suikerhoudende spijzen. Afgedankt papieren tafel-"linnen" en oude kunstzijden lappen worden door de chemische industrie opgekocht en tot goede snoep verwerkt.

Winkelen per televisie

Natuurlijk hebben de Jansens een televisie-toestel. Het staat zowel met de radio als met de telefoon in verbinding, zodat mijnheer Jansen zijn vriend uit een andere stad ook kan zien, als hij hem opbelt. Zakenlieden houden conferenties per televisie; iedere deelnemer heeft een half dozijn schermen om zich heen, waarop hij de andere deelnemers ziet; zo worden documenten geverifieerd en monsters gekeurd. Mevrouw Jansen winkelt tegenwoordig ook al per televisie; de verschillende zaken in Flevodam en andere steden in de buurt tonen voor hun opname-apparaat op verzoek graag het nieuwste model hoed of een pas ontvangen japon.

Mevrouw bestelt per televisie een nieuw japonnetje

Electronenmachines, die verstand schijnen te hebben, organiseren de industriële productie zo, dat alle machines in een fabriek werken als zelfstandige eenheden in wat eigenlijk één groot organisch geheel is. Wie een bezoek brengt aan de Amerikaanse fabriek van de Orwell Helicopter maatschappij, ziet daar slechts enkele controleurs, die in actie komen, als een van de vele lampjes op een groot bord aangeeft, dat er ergens een electronenbuis is doorgebrand of kortsluiting is ontstaan. Door gaten, die in een lange strook papier zijn geponst, wordt het gehele productie-proces aangegeven, dat moet worden doorlopen, opdat een helicopter de fabriek kan verlaten. Die strook met pongaten wordt in een machine gestoken, welke als het ware de productie-orders doorgeeft aan alle andere machines in de fabriek. De geponste gaten geven precies aan, hoe lang een ruimer de binnenkant van een cilinder moet bijwerken en wanneer precies een stampmolen een plaat aluminium moet doorgeven aan een andere machine, die er op de aangegeven plaatsen twintig gaten in moet boren. Mechanische schroefsleutels draaien gehoorzaam de moeren van schroeven aan, totdat deze zich op de juiste plaats bevinden; scharen weten nauwkeurig, waar zij een metalen plaat moeten doorknippen, opdat deze precies past; zo komen alle werkzaamheden in de gehele fabriek door middel van electronen automatisch tot stand.

Een van de merkwaardigste electronenmachines van het jaar 2000 is een vervolmaking van de machine van dr. Vladimir Zworykin en dr. John von Neumann, waaraan rond 1950 honderdduizenden dollars werden ten koste gelegd. Met behulp van deze geheel automatisch werkende machine kan het weer worden voorspeld met een graad van nauwkeurigheid, die vóór 1980 (*sic*) nog haast ondenkbaar was. Het is een soort kruising van een rekenmachine en een waarzegger. De rekenmachine lost in één minuut tijds

duizenden afzonderlijke sommetjes op; de automatische waarzegger voert de instructies van de rekenaar uit en voorspelt het weer van uur tot uur. In 1950 hadden de meteorologen geen tijd om rekening te houden met de meer dan vijftig veranderlijke factoren, die men mathematisch moet kunnen vast stellen om het weer vierentwintig uur van te voren te bepalen. In het jaar 2000 doen de electronen dat werk.

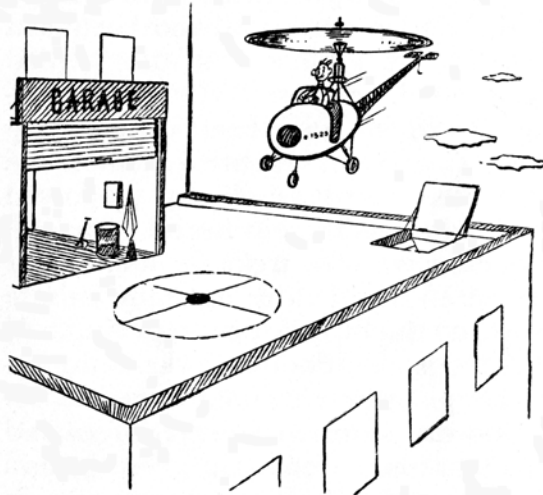
*Olie op de golven en de onweders ontlasten
zich boven de oceaan*

Dank zij de aanwijzingen van Zworykin en Von Neumann heeft men nu ook de stormen min of meer in de hand. Voordat bij voorbeeld een orkaan, die in het windstille gebied voor de Afrikaanse Westkust is gesignaleerd, de kans heeft op zijn weg naar Amerika in kracht en snelheid toe te nemen, wordt er olie op de golven gegooid en daarna in brand gestoken. Door de warmte trekt de lucht naar boven en in de aldus ontstane ruimte stort de lucht uit de omgeving, de lucht dus, die door de orkaan in beroering is gebracht, naar beneden.

Doordat stormen worden afgewend op plaatsen, waar zij geen kwaad kunnen doen, heeft de luchtvaart in het jaar 2000 niet voor het weer te vrezen. Evenals alle Flevodammers reizen de Jansens dan ook heel wat meer naar het buitenland dan hun voorouders dat in 1950 deden. Vliegtuigen, die sneller vliegen dan het geluid, leggen per uur 1600 kilometer af, maar zij verbruiken zoveel brandstof, dat de passagiers diep in de geldbuidel moeten tasten. Er is een vaste dienst op Amerika, waarbij de overtocht in drie uur wordt volbracht. Nog steeds is het niet gelukt, per ruimteschip rondom de maan te vliegen, maar dit zal volgens de deskundigen toch niet lang meer duren.

Grote zakenlieden, politici en andere mensen, die niet op geld behoeven te kijken en haast hebben, bedienen zich van deze vliegtuigen, die het geluid in snelheid overtreffen. De Jansens echter maken liever gebruik van de goedkopere straalvliegtuigen.

Doordat het luchtverkeer zo'n wijde vlucht heeft genomen, is de bevolking er niet meer op gebrand in de wereldsteden te wonen; men geeft de voorkeur aan kleinere steden zoals Flevodam. Moeten de Jansens ergens zijn binnen een straal van ongeveer dertig kilometer van hun woning, dan gaan zij met de auto. Hun wagen heeft de vorm van een druppel, de motor bevindt zich aan de achterzijde en de brandstof is goedkope, gedenatureerde alcohol. Moeten zij verder van huis, dan gebruiken zij hun heli-copter, die zij op het dak stallen.

Mijnheer komt per heli-copter uit kantoor

De spoorwegen zijn in het jaar 2000 nog even onontbeerlijk als zij dat in 1950 waren. Zij vervoeren in hoofdzaak vrachten, die te zwaar of te lijvig zijn voor transport door de lucht; passagiers treft u in de treinen maar zelden aan. De bevolking reist naar een op honderd of meer kilometer afstand gelegen stad per luchtbus, die plaats biedt aan tweehonderd passagiers, terwijl ook honderdduizenden een dergelijk traject tweemaal daags per particuliere heli-copter afleggen.

De snelle postvliegtuigen met straalaandrijving hebben het de telegraafmaatschappijen over de gehele wereld zeer moeilijk gemaakt te concurreren met de gewone postverbindingen. Daarom heeft men oude methoden voor het overbrengen van brieven in facsimile nieuw leven ingeblazen. Het duurt niet langer dan één minuut om een brief van vijf kantjes van normaal formaat in facsimile over te brengen en te ontvangen. Hoeveel dat kost? Vijftien cent. In Flevodam struikelen de beambten der telegraafkantoren niet meer over onleesbare woorden, zoals hun collega's dat in 1950 deden. Alles wordt foto-telegrafisch overgebracht, precies zoals het is geschreven, spellingsfouten, inkt-vlekken en doorhalingen inclusief. Eventuele fouten komen op rekening van de afzender, niet op die van het telegraafkantoor.

Een toekomst-interieur: de tuin in de woonkamer

De bacteriën voorgoed verslagen

Als er iemand ziek is bij de familie Jansen, gaat hij naar een ziekenhuis, waar de dokters een aantal geneesmiddelen tot hun beschikking hebben, waarvan de knapste geleerden zestig

jaar te voren zelfs niet droomden. het jaar 1950 spraken de medici over penicilline, streptomycine, aureomycine en ongeveer vijftig andere zogenaamde anti-biotica, die werden verkregen uit schimmelcultures. Dat was het begin van de chemo-therapie, de genezing van ziekten door scheikundige middelen. In het jaar 2000 beschikken de artsen over enige honderden van dergelijke anti-biotica. Alle vormen van tuberculose worden thans even gemakkelijk genezen als longontsteking vijftig jaar geleden.

Men behoeft nu ook niet meer schimmels te kweken om de geneesmiddelen tegen allerlei bacteriële infecties te verkrijgen, maar men vervaardigt ze langs synthetische weg in de scheikundige laboratoria. Hun moleculaire structuur kan bovendien worden veranderd, zodat zij nieuwe nuttige eigenschappen hebben.

Zelfs in 1950 wisten de medici nog niet precies, hoe een biefstuk door het lichaam wordt omgezet in energie en spieren; de stofwisseling was nog voor een groot gedeelte een raadsel. Maar de arts in het jaar 2000 heeft dit raadsel opgelost. Hij weet, welk dieet het beste is voor zijn patiënt. Daardoor en tevens op grond van zijn kennis van de hormonen kan hij het degeneratie-verschijnsel genezen, dat men een halve eeuw geleden nog "de onvermijdelijke ouderdom" noemde. In het jaar 2000 zien mensen van zeventig jaar er uit, alsof zij veertig zijn. Rimpels, hangwangen en een leren huid zijn curiositeiten of tekenen van verwaarlozing. De gemiddelde leeftijd is verlengd tot vijfentachtig jaar.

Vrijwel het enige, dat men in 1950 van een virus wist, was dat het organisme te klein was om met een gewone microscoop te worden waargenomen. Maar de electronen-microscoop, die dertig- tot honderdduizend maal vergroot en de lichtstraal heeft vervangen door een straal electronen, heeft aangetoond, dat virussen heel kleine lichaampjes zijn, en wel eiwitmoleculen. Door gebruik te maken van wat de scheikundigen over de structuur van de eiwitten hebben ontdekt en van wat de pathologen door middel van hun electronenmicroscopen waarnamen, kan de arts uit 2000 ziekten als influenza, kinderverlamming en nog wel een dozijn andere met gemak genezen.

De ziekenhuizen bezitten in 2000 nog meer instrumenten en machines dan in 1950. Electro-cardiogrammen worden bij een hartpatiënt niet meer genomen. De arts plaatst hem voor een lichtgevend scherm, schakelt de Röntgen-stralen in en onderzoekt vervolgens alle delen van het hart met behulp van een foto-electrische cel.

Alleen tegenover kanker staat de medische wetenschap nog machteloos. Maar de medici voorspellen, dat het niet lang meer zal duren, voordat men ook deze ziekte onder de knie krijgt. Verlamming wordt reeds niet meer als ongeneeslijk beschouwd. Langs electro-chemische weg is men in staat zenuwen te stimuleren en opnieuw aan het werk te zetten, zodat zij, wier verlamde ledematen voortdurend in trillende beweging verkeren, niet langer meer medelijden behoeven op te wekken. Daartegenover staat, dat deze lijdens aan zenuwstoornissen ongeveer in dezelfde toestand verkeren als lijdens aan suikerziekte, die geregeld insuline moeten nemen om in leven te blijven; zij moeten namelijk voortdurend een van een batterij voorzien apparaat in hun zak dragen, dat de zenuwen blijft prikkelen.

Als er Flevodammers zijn, wier levensgewoonten afwijken van die van de Jansens, spreekt de hele buurt over hen. Wanneer de oude dame, die tegenover de familie Jansen woont en die in 1920 werd geboren, nog steeds liever onder een ouderwetse gewatteerde deken slaapt dan onder een vederlicht dek van glas, dat met lucht is opgeblazen, moet zij zich er niet over verwonderen, als men haar een beeije "vreemd" noemt en meewarig het hoofd over haar schudt.

Door te doen, wat in 1950 nog modern was, valt men in 2000 uit de toon. Maar is de standaardisering van het leven werkelijk te betreuren, als men een huis heeft als mijnheer Jansen, een gestandaardiseerde helicopter bezit, thuis gebruik kan maken van honderd en één gestandaardiseerde gemakken en dagelijks spijzen eet, die zelfs bij feestelijke gelegenheden buiten het bereik van een Romeins Keizer bleven?